

Regenten en vorsten

de Republiek

Zeven provincies van ons land vormen samen de Republiek. Ze zijn in opstand gekomen tegen hun vorst Filips II, koning van Spanje. Voluit heet de Republiek 'Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden'.

de regent

Een regent is een bestuurder. In de Republiek zijn dat rijke kooplieden met belangrijke banen in het bestuur van een stad, een provincie of het land.

de Dertigjarige Oorlog

De oorlog in Duitsland tussen protestantse en katholieke edelen (1618-1648).

de Tachtigjarige Oorlog

De opstand van de Republiek tegen hun Spaanse vorst Filips II (1568-1648).

de Vrede van Münster

Het verdrag waarin Spanje en de Republiek officieel vrede sluiten (1648).

de kaapvaart

Scheepvaart die zich bezighoudt met het veroveren van schepen. Iedere kaper krijgt van de regering een kaperbrief. Daarin staat dat hij schepen mag beroven die vijand zijn van de regering. Een deel van de buit moet de kaper geven aan de regering die hem de kaperbrief heeft gegeven.

de moederhandel

De handel tussen de Republiek en het Oostzeegebied. Schepen uit de Republiek halen uit dat gebied vooral graan en hout. Zonder graan kunnen de mensen in de Republiek niet leven. En zonder hout kunnen ze geen schepen bouwen.

de walvisvaart

De scheepvaart die zich bezighoudt met de jacht op walvissen.

Oost-Indië

In de 17e eeuw bedoelt men hiermee het deel van Azië waar het tegenwoordige Indonesië, India en China liggen.

de VOC

Een groot scheepvaartbedrijf in de Gouden Eeuw dat van de regering als enige handel mag drijven in Azië (Oost-Indië).

de WIC

Een groot scheepvaartbedrijf in de Gouden Eeuw dat van de regering als enige handel mag drijven in Afrika en Amerika (West-Indië).

de driehoekshandel

De scheepvaart die handel drijft tussen de Republiek (lading: ijzer en wapens), het westen van Afrika (lading: slaven) en Amerika (lading: suiker en tabak).

de lijnbaan

Een lijnbaan is een lange strook grond (een baan) waar men draden (lijnen) in elkaar vlecht tot dikke touwen. Een lijnbaan kan wel 300 meter lang zijn (en het touw dus ook!).

Regenten en vorsten

breeuwen

Spleten tussen de planken van een schip dichtmaken met hennep en teer.

de zandloper

Een (onnauwkeurig) hulpmiddel om tijd te meten. De zandloper meet alleen de tijd die voorbij is sinds je de zandloper voor het laatst hebt omgedraaid.

het slingeruurwerk

De meest nauwkeurige klok in de 17e eeuw.

voor en achter de mast

Dit geeft de plek aan waar de mensen tijdens een zeereis wonen. De mensen *achter* de mast zijn de kapitein, officieren en gasten. Zij hebben tijdens de reis een goed leventje. De mensen *voor* de mast zijn de zeelieden en soldaten. Zij hebben het tijdens de reis in alles minder goed dan de mensen achter de mast.

het boegbeeld

Een beeld van hout dat aan de voorkant van een schip kan zitten (de boeg). Dit beeld heeft meestal iets te maken met de naam van het schip (bijvoorbeeld het beeld van een dolfijn op een schip met de naam 'Dolfijn'). Het beeld moet het schip geluk brengen.